

za izrabljenje stroja, nabavo sit, olja, jermenov se zahteva od vsakega posestnika merico v iznosu 1% prečiščenega semena, najboljšje po vrednosti v denarju.

Odkodnina kot taka je torej tako malenkostna v primeru s haskom, ki ga ima vsak posestnik, če se je očistilo deteljno seme, da je vsaka beseda o tem odveč. Seme se lahko pošilja tudi po železnici v čiščenje, le da to več stane, ker mora plačati dotičnik še dninarja in prevoz sem in tja na kolodvor.

Inž. Mohorčič.

IZJAVA.

Z ozirom na poročilo A.A. o seji banškega sveta, objavljeno v »Slovencu« z dne 23. januarja 1931, izjavljam, da sem se pridružil izvajanjem g. Gajška samo glede trošarine prostega vina do 50 l, nikakor pa nisem podpiral njegovega predloga, da bi se naj uvedla obvezna prijava žganjekuže tudi od strani kmetov. Nasprotno pa sem ob tej priliki povdarjal, da bi obvezna prijava žganjekuže bila proti volji in interesom kmetskega ljudstva. Zapisnik je bil netočen in sem takoj zahteval popravek.

Vrtiče, dne 31. januarja 1931.

Ivan Šerbinek, član ban. sveta.

*

Vprašanja in odgovori.

J. J. v B.

Moja njiva meji na sosedov gozd, kar ji zelo škoduje. Ali morem sosedu prisiliti, da poseka gozd? Kaj je storiti z drevesi, skozi katere gre meja?

Odgovor:

Soseda ne morete prisiliti, da poseka gozd. Zahtevate lahko samo to, da poseka veje, ki molijo čez mejo in če tega ne stori, jih smete posekati sami. Glede dreves, ki stojijo na meji, se navadno odloči tako, da se na licu mesta dožene, na katero stran meje ga je več. Svetujemo pa obema, da se na kak način pobotata.

L. St. v St. V.

Ali moram od svoje kočje plačati kak hišni davek?

Odgovor:

Za državo ga ni treba, če sami tam stanujete, drugače pa seveda tudi, če drugi tam stanuje. Za banovino pa mora vsak lastnik hiše plačevati. Ako mislite, da se je vam zgodila krivica, pritožite se na davčno upravo.

P. M. v St.

S sosedom sva zamenjala dve parceli, moja je vredna 2500 Din, njegova 3800 Din. Davčna uprava mi je zaračunala takse 4% državne in 1% banovinske od svote 3800 Din. Ali ni to krivica?

Odgovor:

Davčna uprava smatra, da ste sosedovo parcelo kupili za 3800 Din, ker ste izplačali 1300 Din v gotovini in 2500 Din z zemljo. Ako bi vložili prijavo na sodnijo brez navedbe svote, ampak samo za zaokroženje in novo razmejitve, bi seveda tega ne plačali. Sedaj pa ni pomoči.

J. E. v H.

Hčerka je 14 let stara sedaj med šolskim letom. Ali sme sedaj šolo zapustiti in se iti učiti šiviljstva?

Odgovor:

Hčerka je dolžna dokončati šolo in sicer 4 razrede osnovne in še 4 razrede višjega oddelka osnovne šole brez ozira na starost.

F. G. v M.

Advokat mi je računal za opominsko pismo v zadevi dolga 1322 Din kar 90 Din. Kam se lahko pritožim?

Odgovor:

Opominsko pismo samo se zaračuni s 30 D. Advokat pa terja potem še druge stroške kot sprejem in razgovor s tožiteljem itd. Ako bi zadeva bila pred sodnijo, lahko zahtevate sodniško odmerjene stroške. Zoper stroške za opomin je pa edina pot tožba proti advokatu. Te vam pa ne svetujemo, je tudi premajhen znesek.

I. Z. v Z.

Ali navadni delavec lahko sam dobi prosto ali polovično vožnjo, če se kam pelje?

Odgovor:

Ako se delavec pelje iz svojega nagiba, seveda ne dobi nobene teh ugodnosti. Ako ga pošlje borza dela, dobi tam železniško ugodnost.

M. B. v K.

Ali sem lahko ob svoj prevžitek, če sin vinograd znova reguli?

Odgovor:

Prevžitek morate imeti itak potom pogodbe zavarovan in na posestvo vknjižen. Novo regulenje vinograda vam v tem slučaju ne more vzeti vaših pravic.

J. M. v D.

Moja žena ne dobi podpore za porod, čeprav sem bil zavarovan pri bolniški zavarovalnici. Kaj naj storim?

Odgovor:

Ako ste bili pred porodom vaše žene 3 mesece nepretrgano član bolniške blagajne, seveda imate pravico do podpore za porod. Seveda ste morali bolniški blagajni predložiti zahtevane listine. Če ste zadostili naročilom urada in vam navzlic temu ni bila določena podpora, se pritožite na Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani in boste uspehi. Stroškov mi ne računamo. Za pogreb po umrljem pa ne morete dobiti nič, ker je tak zakon.

*

Prijetna družinska soba.

Ni dovolj, da je izba primerno opremljena, biti mora pred vsem v redu pospravljena in snažna. Ker se izba od vseh drugih stanovanjskih prostorov največ rabi, ji je treba tudi posvečati največ nege.

Po vsaki jedi omijemo ali vsaj obrišemo mizo z mokro krpo, po potrebi jo zdrgnemo z lugom in krtačo. Redno vsaki teden poribamo mizo in vse nebarvane klopí, stole in police z bukovim lugom in krtačo, barvno opremo pa očistimo z mlačno vodo in milom. Z mokro krpo obrišemo prah s peči, a lončene kahle pa umijemo s soda-vodo ali še bolje z lugom, ki odstrani vso nesnago, osobito ogahne mušnlke. Tla pometamo redno vsaki dan zjutraj in med dnevom po končanem delu in jedi. V zelo slabo luč pride gospodinja, ki prepusti delno pospravljanje po obedu štirinožnemu hišnemu čuvaju in repati dekli mucí.

Družinska soba.

V vsakem kmetskem domu najdemo takozvano družinsko sobo, izbo ali tudi hišo imenovano. V njej se zbirajo vsi domači k jedi in skupni molitvi. Tu se opravi ob zimskih večerih in ob slabem vremenu marsikatero delo. Tu se zadržujejo otroci in jim pripoveduje babica pravljice o zakleti kraljčini in grbavem škratu. V izbi so se zbirali po dolgih zimskih večerih na prejši hiški moški so obdelovali les, fantje delali trske, svetili z njimi pridnim predicam in še malo ponagajali, marsikatera na rodna pravljica in pesem se nam je ohranila zgolj po teh lepih večerih. — Vsak domači praznik, naj si bo krst, svatovščina ali drugo, združi domače, sorodnike in prijatelje pri pogrnjeni mizi izbe. Kje si odpočijejo domači in pregrejejo vremenle ude kam naj povabi gospoda: poseda na vomenek, če ne v izbo za goščo ne.

Izba je torej neko središče kake bi svetili vsakega kmetskega doma. Za to pa naj bo tudi skrb gospodinje in gospodarja, da ta prostor res odgovarja tem mnogostranskim zahtevam. Gospodarjeva dolžnost je, skrbeti za zadostno opremo, skrb gospodinje pa, da drži izbo v redu in snagi, tako da je res vabljava, polna domačnosti, prikupljive slovenske prijaznosti in gostoljubnosti.

Vsak še tako skromen domek nam je lahko drag, če je snažen in njega prebivalci dobri in prijazni. Snaga in prijazna lepa veseda odtehtata vsako bogato in bahavo nadutost še tako obilno založene mize.

Božji kotiček.

Vse slovenske kmetske izbe si sličijo in naj si bodo na tem ali onem koncu naše ožje domovine. V kotu pri vratih stoji srednjevisoka lončena peč. Lese-na klop okrog nje vabi na odpočitek. Prostor med okni pa zavzema velika, štirioglasta miza, krog nje klopi ali deloma stoli, nad mizo plava »Duh«. Kot nad mizo pa je izrazito slovenski: S kito cvetja okinčan Bogec, pod križem gori večna luč na polici, ki je pogrnjena s pestro poslikanim papirnatim ali platnenim vezanim prtičem. Na tej polici kraljujejo za Božič na mahovem gričku, ki mrgoli ovčev in pastircev, betlehemske hlevček — naše jaslice. Na stenah krog križa se vrstijo nabožne slike, spomini na božja pota, na prva sv. obhajila, birno in sprejem v cerkvene bratovščine. Ta »božji kotiček« nad družinsko mizo je zrcalo duhovnega življenja rodbine. Pa naj kritizirajo moderni ljudje v svoji puhli domišljavosti nad neokusnostjo tega domačega oltarčka, saj oni, ki poznajo dušo našega kmetskega ljudstva, tudi spoštujejo njih stare narodne običaje, ki so tako prijetno domači in pristno slovenski.

Skrb vsake gospodinja in doraslih deklet pa bodi, da je ta božji kotiček vedno okinčan s cvetjem in tako priča krščanske zavesti in življenja družine.

Sobna okna.

Iz oken izbe nas pozdravljajo cvetlični lončki. Naj ne manjkajo prav nikjer lepe pelargonije, ponosne fuksije

in nageljni, dišeči rožmarin in otožni roženkravt. Saj so ravno cvetlice na oknih najlepši okras hiše, ki upliva tako blagodejno na naše oko in srce.

Pozabiti ne smemo na okenske zavese. Ne mislim onih velikih zavese, kakor se jih ima v mestnih hišah. Take velike, vse zakrivajoče zavese ne sodijo v največ slučajih na mala okna kmetijske hiše. Ovirale bi dostop zraku in svetlobi. Na mestu so le zavese, ki se rabijo samo zvečer, da zabranijo ne poklicanim osebam, ki oprezujejo naokrog, opazovanje v hišo. Marsikdo poroča: Pri nas se ne godi ničesar, kar bi morali skrivati in torej zavese ne rabimo. Res je to. Poštenim ljudem je pogled prost, ali za potepuhe in malopridneže, ki se žalibog najdejo povsod, so pa zavese res potrebne. Že marsikateri hudobnež je le preveč dobro nameril svoje smrtonosno orožje iz temne noči skozi nezastrito okno in pogodil v maščevanju ali zlobi — svojo žrtev.

Metla!

— Ali tudi pometati se je treba naučiti pravilno, našemu zdravju in hišni opremi v korist in ne v škodo. Pri pometanju se nikakor ne smejo namazati vse noge stolov, miz in druga oprema z metlo. Zato premestimo pred pometanjem stole in klopi na varno. Nikdar se ne sme dvigati prah, ki se vleže na pohištvo in imamo z odstranjevanjem prahu delo le še pomnoženo. Najhujše je pa to, da mi vdihavamo s tem prahom vso nesnago, kužne bolezenske kali in se tako izpostavljamu nevarnosti obolenja. Le pomislite, kaj vse nesnage prinesejo ljudje, mačke in psi na svojih podplatih iz ceste. Posušeni pljunki z nebrot bacili so v tem prahu, ki se dviga pri napačnem pometanju ter silijo v usta in nos. Suho pometanje je v vsakem oziru neumestno in skrajno škodljivo. Za tla, ki niso preveč smetna in prašna, zadostuje, da omočimo metlo v čisti vodi ped visoko, jo dobro otresemo ter pometamo previdno, začenši v najoddaljenem ko-

tu proti sredini sobe in nato proti vratom, kjer naložimo kupček smeti na smetišnico. Smeti zbrcati prego praga iz sobe v sobo, v vežo in potem na dvorišče, je neumestno in ne priča o delavnosti in redoljubnosti gospodinje.

Za umazana in prašna tla je pa najbolj priporočljivo pometanje z mokro žagovino. Le-to se o priliki zbere in jo hrani na suhem, pred mačkami varnem prostoru. Sprti obrosimo par pesti žagovine z vodo v toliko, da ne kaplja od nje, jo raztrosimo po sobi in nato pometamo z mokro metlo. Mokra žagovina pobere in veže nase ves prah, ki se tako ne more dvigati in zaprašiti opreme. Tako pometanje je boljše, kakor ono, ko poškopimo tla z vodo in nato pometamo s suho metlo. Voda, ki pade na tla, se pomeša s prahom v blato, katerega ne moremo docela odstraniti z metlo. Voda se posuši, prah pa ostane na tleh v obliki grdih madežev, ki pri pometanju z mokro žagovino izostanejo, seveda že žagovina ni preveč mokra.

Med pometanjem pustimo okna ter vrata sobe zaprta, da ne nastane preprih, ki dviguje prah, in tudi zdravju preprih ni nikdar koristen. Prezračimo pa sobo pred in po pometanju, in to prav temeljito. Čim več ljudi se zbira v sobi, tem bolj je potrebna zračenja. Ne bojte se svežega, če tudi hladnega zraka, češ, sedaj bo pa treba več kuriva. Slab in porabljen zrak se namreč ne ogreje tako hitro kakor svež, torej imamo pri dobrem zračenju dvojno korist: sveži in zdravju koristni zrak in hitrejšo ogrevanje prostora.

Po končanem pometanju in zračenju še pobrišimo prah, ki se kolikor toliko nabere na opravi. To delo opravimo z mehko krpo, katero otresemo večkrat zunaj na prostem. Prah brišemo vedno od vrha navzdol. Pozabiti ne smemo na noben predmet: slike, okenske police, stenske police, vrata in vso drugo opremo.

Od časa do časa, vsaj pa vsak mesec enkrat, očistimo šipe na oknih.

Vsa ta dela, posebno pa temeljito tedensko čiščenje, opravimo takrat, ko je gospodar in družina zaposlena zunaj na delu. Ničesar ne počene moške tako lahko iz hiše, kakor občutek, da so na potu in večno zadiranje gospodinje: ne hodi mi po zribanih tleh, ker jih zamažeš, ni vabljev za ostanek doma. Kolikokrat povzroči tako delo ob nepravem času po eni pikri besedi — kreg in beg moških iz hiše v gostilno ali slabo družbo in saj same veste, kako je z medvedom, ko je okusil enkrat med.

Prava gospodinja bo z vsemi sredstvi in svojimi lepimi čednostmi, predvsem s snažnostjo, redoljubnostjo ter ljubeznivostjo skrbela za to, da bode dom res pravi dom vsej družini in izba prostor, kjer najde vsak svoj kotiček za delo, jelo, razvedrilo in zabavo, za odpočitek po delu, kjer se čuti vsak zadovoljen in srečen ter je deležen bla goslova lepega družinskega življenja.

Štirimesečni tečaj na Mladiki-Ptuj. S 1. marcem t. l. se prične na imenovani gospodinjski šoli »Mladika« šolskih sester štirimesečni tečaj. Udeležen kam se bo nudila izobrazba v gospodinjstvu, zlasti v kuhinju in šivanju. Prijave sprejema in druge podatke nudi zavod šolskih sester v Ptujju »Mladika«.

*

Cene in sejska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 31. januarja so pripeljali špeharji na 100 vozeh 332 komadov zaklanih svinj, 3 teleta in 1 govedo. Kmetje 12 voz krompirja, 1 čebule, 5 sena, 3 otave in 4 slame. Svinjsko meso je bilo po 10 do 22 Din, špeh 14 do 16, krompir 0,75 do 1,50, čebula 2,50, seno 75 do 80, otava 70 do 75, slama 55 do 60. Pšenica 2, ječmen 1,25 do 1,50, oves 1,25 do 1,50, koruza 1,50 do 1,75, ajda 1,50, ajdovo pšeno 4,50 do 5, pros 2,50, fižol 2 do 2,50. Kokoš 30 do 45, piščanci 35 do 95, raca 30 do 40, gos 60 do 80, puran 60 do 110. Česen 15. Jabolka 3,50, suhe slive

Januš Golec:

Guzaj.

A ni šlo! Kri nedolžnega je upila do neba! Kakor Kajna tudi Guzaja ni nikdo zgrabil, ga ne ubil, a nebo je začelo z maščevanjem nedolžno preliti krvi z nezanosno grizečimi opominji, da ni stegnil maščevalne roke po krivcu lastnega zavoženega življenja, ampak po čisto nedolžnem očetu osmero nepreskrbljenih otrok! Ko se je poleglo najljutejše iztikanje ter povpraševanje po njegovih zatočiščih, ga je gnalo z neugnano silo na materino srce, o kojega glasu se je hotel prepričati, ali ga morda celo ta proglašala za Kajna.

Dober mesec po uboju se je podal burjastega spomladnega večera na pot proti domu k Sv. Primožu. V objemu gostega večernega mraka je šel preko mosta čez Voglajno in nato po glavni

cesti do podružnice Sv. Ahacija. Od tod je krenil na levo navkreber v gozde, se ognil skrbno bolj obljudene Botričnice in zagledal Sv. Primoža iz šume od leve. Ker je bila že tema, se je upal iz gozda navzdol preko njive do cerkve in za pokopališčnim zidom preko travnika do domače hiše, kjer je brlela leščerba le še zadaj v štibelcu. Medel plamenček mu je oznanil, da je mati še pokoncu in jo bo lahko doklicati brez trkanja ter hrušča. Že je hušnil preko ceste; bil pri oknu in popraskal previdno po šipi s prita-jeno prošnjo: »Mama, odprite, jaz sem!«

Po izbi ter lopi je bilo čuti drsajoče korake. Vežna vrata niso bila niti zapahnjena, ampak le priprta. Mati ga je potegnila za seboj in odvedla v štibelc. Pri zakajenem svitu svetilke na ripsovo olje je pogledal mater in streslo ga je po celem telesu. Poprej krepka ženska postava je bila upognjena, oči udrite globoko, obraz izsušen in ves moker od hudournikov solz, ki so se spu-stili po že izdolbenih strugah po ovenelem licu koj pri pogledu na sina — Kajna! Mati in sin si

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun

št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

